

In memoriam Nederlandse jezuïeten 2006-2007

[Ewald LAMPE](#), [Leo KRAMER](#), [Ed NIESSEN](#), [Daan VAN DER VELDT](#), [Frans KRAMER](#), [Jos ALMERING](#), [Jan A. MULDER](#)

Ewald Lampe

* 29 oktober 1928 + 29 oktober 2006

Toen we op het kerkhof Jonkerbos in Nijmegen het dode lichaam van Ewald temidden van vele andere gestorven medebroeders begin november '06 aan de aarde toevertrouwen bracht de fel schijnende regenboog in de neerdalende zon aan de hemel op onverwachte wijze eer aan zijn in volle bloei staande leven dat tot voltooiing was gekomen. Teken van het verbond tussen God en al wat op aarde leeft! Vanuit eigen ondervinding gedragen te zijn in zijn leven door engelen van mensen, vertelde hij graag hoe die ervaring hem tot grote vrijheid had gebracht. En hoe hij zich in zijn priesterschap op latere leeftijd 'opnieuw' geroepen voelde om als tochtgenoot die ervaring met anderen te mogen delen.

In 1928 geboren te Arnhem trad hij in 1948 toe tot de Orde. Drie broers gingen hem in de opleiding tot priester voor. Na zijn priesterwijding in 1960 bewoog hij zich eerst als prefect onder de jonge mensen en hun ouders op het Aloysiuscollege in Den Haag ('64 – '70), waarna hij achtereenvolgens aalmoezenier en hoofdaalmoezenier werd bij de Koninklijke Luchtmacht ('70 – '88). Ook was hij een aantal jaren consultor van de Provincie. Vele jaren assisteerde hij in de weekends in parochies in Bilthoven en Den Haag. Wat hij binnen de meer traditionele kaders van bijna de jongste te zijn in een groot gezin, van opleiding in de Orde, van college jaren, en van lange jaren bij de mannen en vrouwen van de luchtmacht slechts ten dele had gevonden, dat mocht zijn deel worden vanuit een nieuwe ontmoeting met zichzelf en met de Bron van het leven. In een interview zegt hij daarover: 'In de loop van mijn leven ben ik sterk veranderd, doorgegroeid. ... Ik doorworstelde een identiteitscrisis en ik kwam boven. Ik ontdekte dat omgaan met en luisteren naar mensen steeds belangrijker werd. Ik heb veel van vroeger moeten verwerken, en mezelf moeten ontdekken ...'. Die overgang ging door een diep dal. Zoals de profeet Elia, die de Bron van zijn leven pas mocht bereiken – met de hulp van een engel – toen hij de regie uit handen gaf en open ging tot het luisteren naar God en de mensen. God draagt altijd: *sta op, neem je bed op, en ga naar huis* (Mc.2,9). Nieuw licht straalde van hem af als voorganger en verkondiger, als spiritueel begeleider of eenvoudige partner in gesprekken. De voltooiing van zijn leven vol geloof in de Liefde werd het geschenk dat hij van boven mocht ontvangen op zijn 78^e verjaardag.

Leo Kramer

* 10 februari 1928 + 26 november 2006

Priester zijn tussen gisteren en morgen. Zo mogen we met respect en eerbied het leven van Leo Kramer als basispastor karakteriseren. De jaren na zijn afscheid van Uithoorn op 70-jarige leeftijd zijn heel moeilijk voor hem geweest. Zijn gezondheid liet na op wezenlijke punten en maakte hem sterk afhankelijk van medische behandelingen en zorg. De bijzondere aandacht hem gegeven op het Berchmanianum maakte hem open voor de diepere lagen van zijn verbondenheid met zijn Heer. Dierbaar waren hem toen woorden uit psalm 139: *Door U ben ik gekend, mijn ziel en mijn gebeente. Gij peilt mijn hart. Op mij hebt Gij Uw hand gelegd.* Daarin resoneerde mee de religieuze toewijding waarmee hij, tezamen met zijn tweelingbroer Frans, in 1947 intrad in de Orde. Zij kwamen als jongsten voort uit een groot Amsterdams gezin. Rustend op die diep religieuze boog tussen begin en einde heeft zich zijn leven voltrokken. Aanvankelijk werd zijn zending via studie van Indonesisch en wiskunde MO in het perspectief gezet van missiearbeid op Java in een college. De weigering van een visum doorbrak deze plannen. Na zijn priesterwijding in 1961 stond zijn leven in dienst van het basispastoraat. Een studie Sociale Academie was daarop een aanvullende voorbereiding. Hij werkte achtereenvolgens aan de Krijtberg en de Zaaier in Amsterdam, hij werd teamlid, pastor of pastoor in Zwijndrecht en Hendrik Ido Ambacht, in Zeist, Lisse en Uithoorn, telkens voor een kleine tien jaar. Medewerkers en gelovigen in de parochies hadden waardering voor de inspirerende manier waarop hij pastor was. Hij bleef proberen hen te overtuigen van de waarheid van Gods boodschap. Met zijn sonore stem gaf hij een extra dimensie aan zijn voorgaan in de vieringen. Mensen prezen hem omwille van een duidelijke en heldere samenwerking met collega-pastores van andere kerken. Oecumene stond bij hem hoog op de aandachtlijst. 'Wat je samen kunt doen moet je samen doen, wat niet kan moet je niet forceren'. Bij iedere overgang naar een nieuwe parochie werd ook onzekerheid zijn deel. 'Als het maar goed gaat...'. 'Pastoor, maak je maar geen zorgen' was dan het antwoord. En zijn eigen gedachte: 'Ik hoop dat niet alleen de werkgroepen er zo over denken, maar ook de rest van de parochie. Kop, op, met vertrouwen verder'. Een goede en trouwe herder is Leo geweest. Geen koploper. In allerlei opzichten heeft hij onder de mensen een priester proberen te zijn tussen gisteren en morgen.

Ed Niessen

* 22 februari 1934 + 21 juni 2007

In Ed Niessen (1934) hebben wij een joviale, hartelijke en trouwe medebroeder mogen leren kennen. Toen hij in 1953 intrad had hij weliswaar een diploma gymnasium B van het Ignatius College in Amsterdam, maar zijn wieg, en heel zijn familie-traditie daarmee verbonden, had echter in de stad van St. Servaas gestaan, diep in het Zuiden des lands. De Franse voornamen

welke hij ontving, geven daarvan nog getuigenis: Edmond, Eugène, Chrétien, Bernard. Vanuit die katholieke traditie en achtergrond zijn de dromen, verlangens en idealen gegroeid, welke tot zijn intrede leidden, en leefden er hoop en vertrouwen in zijn hart omtrent het leven als Jezuiet. Begiftigd met een gezond stel hersens doorliep hij na zijn intrede in 1953 de opleiding en studie, tezamen met ruim 20 vaak heel getalenteerde andere jongere medebroeders uit andere delen van het land. Met hen maakte hij de woelige 60er en 70er jaren in kerk en samenleving door. In de loop der jaren besloten velen van hen om het samenleven binnen de orde weer te verlaten. Oude Godsbeelden verdwenen alsmede vertrouwde en beproefde religieuze tradities en devoties. Zekerheden verloren hun vanzelfsprekendheid. De uitgegroeide vertrouwdheid van Ed met Jezus van Nazareth werd erdoor geraakt. Tastend zoeken naar veilig licht kwam ervoor in de plaats, in hemzelf en in het apostolisch werk dat van hem werd gevraagd. En hij heeft daarin zijn eigen weg gevonden. Na zijn priesterwijding in 1966 raakte hij eerste enkele jaren verbonden met het retraitshuis in Spaubeek en het College in het noordelijke Haren (Gr). Vervolgens in Nijmegen ('73 – '93). Aanvankelijk als teamlid in de Jozefkerk. Later, tijdens het grootste gedeelte van die 20 jaar, werd het huis van de Stijn Buysstraat vaak het centrum van zijn afwezigheid. Dan was hij opgenomen in allerlei, liefst individuele, vormen van begeleiding: recollecties, retraites, Groepen van Christelijk Leven (GCL), Marriage Encounter, Fraterniteit van Charles de Foucauld. Weer later werd hij in toenemende mate gevraagd voor bezinningsbijeenkomsten voor jongere leden van enkele Zustercongregaties. Dat leidde ook tot overeenkomstig werk in Duitsland, vruchtbaar zowel voor anderen als voor hemzelf. Langs deze weg maakte hij temidden van allerlei opvattingen en spanningen binnen het spirituele circuit van eigen nood een deugd. Meer en meer bracht hij zijn taak in begeleiding zo veel mogelijk terug tot eenvoudige zaken. Over zijn taak in die activiteiten sprak hij graag in termen van 'loods-zijn' en niet over 'kapitein-zijn'. Het waren de Heer en de ziel van de ander die richting en vaart moesten verzorgen. In de gegeven sociale en geestelijke omstandigheden bleek dat voor hem de weg te zijn om met een open hart apostolisch dienstbaar te blijven aan mensen in vriendschap, aandacht, en zorg. In donkere dagen van Godsverduistering mocht hij zelf die vriendschap, aandacht en open hart ondervinden bij medebroeders. In hen kon hij *de hand die ons wenkt, de stem die ons roept* van de Eeuwige ontwaren, waarop, van zijn jeugd af aan, het fundamentele vertrouwen van hem reeds was gevestigd. Vanaf 1993 was hij lid van de communiteit van het Berchmanianum in Nijmegen. Tegen het einde van zijn leven vergleed ook deze innerlijke levenskracht. Onverwacht spoedig stierf hij op 21 juni 2007.

Daan van der Veldt, Petrus Thomas

* 17 december 1934 + 27 september 2007

Geboren in Den Haag in 1934, gedoopt met de namen Petrus Thomas, en getogen in een degelijk katholieke omgeving, bedacht tijdens de eerste opleidingsjaren een van de paters voor hem de naam *Daan*. Hijzelf adopteerde die naam als een soort geuzennaam. En terugkijkend en wetend, dat hij onder die naam bekend was onder de mensen, wordt zijn

persoon met die term 'geus' eigenlijk goed getypeerd. Tussen hoe Daan zich wel overdacht, kritisch, soms stug, maar altijd loyaal en bereid kon opstellen, en de vorm van zijn diepere innerlijk, dat bespeurbaar werd in het vele dat hij heeft mogen doen, bleek ruimte te zitten. Hij was niet gemakkelijk te doorgronden, alsof hij het liefste zijn zielelement wat afschermde en dan soms dominant overkwam. Na zijn intreden in 1953, - zoals hij zelf zegt zijn hart volgend -, met een koffertje bij zich overvol met dromen, verlangens en bereidheid, beleefde hij het afleggen van geloften als een radicale vorm van afscheid nemen, zodat de belangen van kerk, orde, maatschappij en leefgemeenschap zijn levensweg konden gaan bepalen. Ook al was hij van aard shy en nam hij niet graag het voortouw, zijn rijke intellectuele gaven en gevoel voor culturele waarden, en zijn open houding om over dingen des levens van binnenuit na te denken, vormde hem tot een zeer waardevolle medebroeder. Aan de vorming in filosofie en theologie, inclusief een studie in Duits aan de Universiteit van Nijmegen ('53 - '68), heeft hij zich mogen verrijken. Eenmaal benoemd op het internaat en de school van Katwijk-de Breul in Zeist bood hij aan de leerlingen kwaliteit in allerlei opzichten. Hij had een open oog en hart voor wat in de toekomst voor hen belangrijk zou worden. Hij hield zijn vak bij, studeerde op de cultuur van de jongeren. Hij probeerde ook binnen de Provincie aandacht te stimuleren voor wetenschappelijk werk als dienst aan de kerk, en liet daarover wel eens een kritische toon horen. De velen die hem tijdens het lange verblijf in de communiteit aldaar ('68 - '95) mochten meemaken zullen instemmen met de karakterisering: 'een gouden man'. Maar, zo bleek al vrij spoedig, 'in een slecht vel'. Vanaf 1981 heeft hij eraan moeten wennen, vanwege een zwak en kwetsbaar hart, dat hij zijn vitaliteit geleidelijk aan ging inboeten. Dat leidde ertoe dat hij niet langer als leraar, conrector, collega en raadgever op school kon blijven werken. Opnieuw afscheid. Naar eigen woorden: van wijding tot pensionering; hij werd AOW-er. Reflectie in Daan's eigen woorden: 'al die nuttige en dienstbare activiteiten kunnen alleen maar bestand vinden in innerlijke, spirituele kracht. Het kleine zaadje van geestelijk leven groeide uit tot vertrouwdheid met Jezus, met God wiens stem wij volgden. Dat zaadje moest wortel schieten, zo diep en stevig dat een mens stormen aankan, hitte, droogte, kilte, en ook Godsverduistering. Ook dat ja'. Ondanks regelmatige slechte dagen of tijden bleef zijn geest creatief. Ruim twintig jaar na zijn doctoraal examen start hij met een proefschrift over Franz Neumayr S.J. (1697-1765). Na vier jaar ('88-'92) promoveert hij met een 'gedegen en fraai uitgegeven' boekwerk aan de Nijmeegse Universiteit: 'een geëngageerd en kloek boek'. Vervolgens begint hij met de gewenste geschiedschrijving over onze colleges. Op basis van eigen onderzoek verschijnen in 'SJ' 1999 een aantal artikelen over de historie van het Maartenscollege in Haren (Gr) en de communiteit aldaar. Hij wordt ook gevraagd voor de onderlinge communicatie als redacteur van 'SJ' en Nederlandse Jezuiten. Lettend op het aantal artikelen uit die jaren en de aangeraakte onderwerpen lijkt hier een geschoolde journalist aan het werk. En tussen dat alles door is hij in Zeist, en in Den Haag op de Amaliastraat ('95-'01) dienstbaar in zaken van het huis en de zorg voor de communiteit. Dat zet hij voort wanneer hij vanaf 2001 medebroeder wordt in het Berchmanianum te Nijmegen. Daar is hij plotseling gestorven op 27 september 2007. Hij wordt heel erg gemist in de communiteit. 'Nooit kwam je tevergeefs bij Daan met een vraag', zegt iemand. 'Hij bleef beschikbaar, had een gewillig oor, een gewillig hart. Hij was bereikbaar als mantelzorger, als invaller, of als kritisch raadgever. In zijn vorm van 'seculiere' vroomheid bleef hij in veel geïnteresseerd. Veel heb ik met hem kunnen delen'. Aan Daan, die vrede had met zijn biografie, hebben zich de woorden van Paulus voltrokken: *Wat God van tevoren reeds kende ..., wie Hij heeft bestemd ..., wie Hij*

heeft geroepen, heeft Hij ook vrijgesproken en heeft Hij nu al laten delen in zijn luister (Rom. 8, 29, 30).

Frans Kramer

* 10 februari 1928 + 28 september 2007

In onze medebroeder Frans Kramer, geboren en getogen als op één na jongste uit een groot katholiek Amsterdams gezin, hebben we mogen samenleven met een trouw en edel mens. Deze grondhouding, verrijkt met gaven naar geest en hart, heeft het hem in zijn jezuïetenleven mogelijk gemaakt als medebroeder en overste, als leraar en parochiepastor, gestalte te geven aan de roeping die hij als leerling op het 'Ig' in zich ontwaarde. In zijn eigen woorden en heel klassiek: 'om beter te zorgen voor mijn eigen heil en dat van anderen'. En op een later tijdstip in zijn leven: 'om vol te houden uit trouw aan de Kerk, gekoppeld als deze is aan Jezus Christus'. In zijn levensgeschiedenis kwam dat ten aanzien van zijn broer Leo op een heel eigen wijze naar voren. Reeds voor het ter wereld komen in 1928 was hij als tweeling broer met hem verbonden. Gedurende geheel zijn leven was Leo zijn steun en toeverlaat. Over trouw gesproken! Intens stil en verdrietig was Frans dan ook bij het heengaan van Leo vorig jaar. In de studies van filosofie, theologie, en van natuurkunde en electrotechniek aan de TU in Delft ('53 – '59) heeft Frans hard moeten aanpakken. En dat deed hij ook wanneer hij als pastor in Groningen ('87-'98), als leraar wis- en natuurkunde in het Aloysiuscollege in Den Haag ('71-'87) en op de Breul in Zeist ('64-'71) dienstbaar wilde zijn aan gelovigen en leerlingen. Om hen kwaliteit te bieden waarop ze voor hun eigen leven en dat van anderen zouden kunnen voortborduren. Hij zette zich volledig voor hen in; of het nu de voorbereiding van lessen of proeven betrof, de zorg als overste in Den Haag voor medebroeders, of de studie van de H. Schrift met het oog op een te houden preek. Hij was niet 'n man die kon leven van routine. Daarin bracht hij zijn respect tot uitdrukking jegens de gelovige mens die om raad vroeg in nood, zijn respect jegens de diepere betekenis van de materiële wereld, of jegens de leerlingen als mensen met een toekomst. Over trouw gesproken! In zijn jonge jaren voelde hij zich een verlegen jongetje, en tegelijk trok hij de aandacht als rechtsbuiten in het eerste van R.K.VIC. Toch werd hij jezuïet. Zijn eerste aandacht lag niet bij: hoe kom ik zelf tot mijn recht. Hij wilde mensen dienen, en besepte dat de eerste voorwaarde voor een goede leraar is: to love your pupils – respect opbrengen voor iedere leerling. Ook al boette hij gedurende de laatste jaren sterk aan gezondheid in, we hebben in Frans een trouw en edel mens ontmoet. *De Heer heeft Frans als trouwe knecht verwelkomd, en hem tezamen met Leo aan tafel genodigd en bediend (Lk 12, 37)*

Jos Almering

* 11 oktober 1920 + 14 augustus 2007

Binnen het totale leven van Pater Jos Almering, geboren in 1920 te Valkenswaard in een katholieke familie, kun je verschillende onderdelen onderscheiden, die echter wel met elkaar samenhangen. Op de lijn van 'de tijd van leven' kunnen twee 'roepingen' onderscheiden worden: die van het toetreden tot de Orde in Nederland met opleiding en later apostolisch werk. En de bestemming die hij kreeg voor de missie. Binnen de verticale dimensie van de diepte des levens voltrekken de onderdelen zich op twee verschillende niveaus: die van de stoffelijke ruimte van het materiële en van de praktische kennis daaromtrent, en die van het geestelijk perspectief naar de Onnoembare. Nu het leven van Jos voltooid is mogen we vaststellen dat hij met Gods genade tot een innerlijke eenheid in zichzelf heeft mogen uitgroeien. Wat opleiding betreft stond de techniek aanvankelijk in het centrum. Maar in eigen tijd studeerde hij humaniora met het oog op een studie voor het priesterschap. Gedwongen worden door de bezetter tot verblijf en tewerkstelling in Duitsland betekende uitstel van intreden in onze orde tot 1945. Na zijn priesterwijding in 1955 werd zijn eerste apostolische bestemming de Krijtberg in Amsterdam, o.a. bij het werk onder de jeugd in het Claverhuis ('57 – '63). Daarna volgde een benoeming tot directeur van het broeders-juvenaat in Nijmegen ('63 – '67'). Vanuit eigen evaring in een technische baan deelde hij met deze praktisch georiënteerde jongeren zijn bescheiden hartelijkheid en zijn geestelijke levenshouding. Een tweede 'roeping' brengt hem vervolgens weer opnieuw in een opleidingsfase aan de TU Eindhoven, alwaar hij op 52 jarige leeftijd zijn ingenieursexamen HTS – werktuigbouwkunde behaalt. Met dat getuigschrift op zak vertrok hij voor zijn missionaire zending naar Indonesië. Daar werd hij gevraagd om vanaf 1972 in Surakarta zijn Zwitserse medebroeder Cassutt te gaan bijstaan. Tezamen zijn zij toen, als vervolg op een LTS waaraan Pater Wackers nog had meegewerkt, een MTS en een hoogstaande technische Academie voor Industrie-machines gaan uitbouwen. Wie bij een bezoek aan Jos Almering een rondleiding kreeg door de gebouwen van de ATMI, onderging een belevenis. Jos was docent voor theorie en praktijk. Je mocht proeven hoe diep hij verbonden was met alle onderdelen van dit unieke apostolische werk. Zelf heeft hij de hal ontworpen waar prachtige machines staan opgesteld. Daarmee had hij als het ware een 'innerlijke' band omdat hij de constructie en werking ervan door en door verstond. Altijd aanwezig kende hij alle studenten persoonlijk en leefde hij mee met succes en teleurstelling. En zij leerden hem kennen, z'n verbondenheid met Gods genade in stilte uitstralend, welke de vrucht was van frequent charismatisch gebed. Tussen zijn studenten en de machines voelde Jos zich helemaal op zijn plaats. Rond 30 jaar heeft hij zijn talenten in het materiële, in het medemenselijke en geestelijke, vruchtbaar moge maken voor vele Indonesische jonge mannen, die als hoogopgeleide technici op hun beurt de ontvangen vorming wisten uit te dragen. Toen hij de laatste twee jaar voor verzorging in Emmaüs werd opgenomen heeft hij, stil als hij was, bescheiden en vroom gewacht tot de Heer hem riep op 15 augustus 2007. Van jongs af aan heeft hij zich onveranderd en totaal in dienst gesteld van het Koninkrijk Gods.

Jan A. Mulder

15 oktober 1917 - 20 oktober 2007

Juist 90 jaar geworden ging van ons heen Pater Jan A. Mulder, door medebroeders ook wel 'Johan' genoemd. In de eerste 25 jaar na het ontstaan van de Indonesische Staat, en van de vorming van een eigen S.J. – Provincie Indonesia heeft hij tezamen met anderen, jong en wat ouder, de wederopbouw en uitbouw van de apostolische werken van de Jezuïeten in Midden-Java gedragen. Ingetreden in Grave (N.B.) in 1936 arriveerde hij reeds in 1938 in de Java-missie. Na drie jaar filosofie maakte hij de interneringskampen mee tezamen met een aantal Nederlandse medebroeders. Die probeerden achter tralies de geest samen levendig te houden door ieders eigen culturele en intellectuele bagage met elkaar te delen. Zo legde een aantal van hen zich rond de expert pater Piet Zoetmulder toe op Javaans, Oud-javaans en Arabisch. Later werd Jan vaak geprezen om de kwaliteit waarmee hij dat ingewikkelde Javaans kon spreken. Na theologie en priesterwijding in Maastricht ('46 – '51) keerde hij spoorlags naar het intussen Indonesië geworden Java terug. Daar kreeg hij een veelzijdigheid van taken te vervullen. Geboren in Deventer, getogen in Rijswijk in een katholiek gezin met één zus en vier broers, waarvan er twee zijn keuze voor de SJ-orde volgden, doorliep hij het middelbaar onderwijs via MULO-B en HBS-B op het Aloysius-college, aangevuld met 'n extra opleiding in Latijn en Grieks. Als eerste hoofdtaak In Jogjakarta kreeg hij de opdracht, zonder daartoe een speciale opleiding te hebben, om les te geven in filosofie, Logica en geschiedenis op het Groot-Seminarie H.Paulus ('54 - '61). Tevens was hij er studieprefect, bibliothecaris, minister van het huis, en vele andere taken. Hij was een duidelijke en sterke persoonlijkheid, een gedistingeerd man met een open geest voor intellectuele en culturele onderwerpen, sterk in contacten met mensen. Daarmee hing zijn belangstelling voor talen duidelijk samen. Daarna verplaatsten zich zijn taken naar werk in een parochie, met alles wat daar toen der tijd aan vastzat: Jogjakarta, Solo (Surakarta), terug in Jogjakarta ('61 – '76). Naast pastoor van de parochie en soms van 'n regio functioneerde hij als directeur van de R.K.Scholenstichting Canisius, als studenten-moderator, als pastor in de gevangenis, als hoofd r.k.uitzendingen op radio en t.v., en nog veel meer. Intussen bewaarde hij ook bewust belangstelling voor de ontwikkelingen in zijn moederland aan de Noordzee. Hij hield zijn kennis op peil door het lezen van het werk van o.a. Renckens, Schoonenberg, en Schillebeeckx. Bij zijn verlof om de 8 jaar nam hij de gelegenheid waar om poolshoogte te nemen. Vanaf zijn 65^e verplaatste zijn aanwezigheid zich naar Jakarta ('81 – '98). Eerst als pastoor, deken, supervisor van de wereldheren in het aartsbisdom. Later als hulp-pastoor. Gezien de vele contacten in dat werk begon hij toen ook nog met het leren van Chinees. Een complete serie van tegen een chineesche achtergrond geschreven detectives van van Gulick sierde zijn boekenplank. De laatste jaren van zijn leven verbleef hij in het verzorgingshuis Emmaüs te Giri Sonta, weer op Midden-Java. Zijn geestelijke vermogens begonnen sterker na te laten. Daar is hij ook gestorven en begraven. Aanvankelijk vóór zijn intrede in opleiding een doorsnee jongen, is hij temidden van ontelbare soorten activiteiten een ontwikkelde, getalenteerde mens gebleken met een open blik en een ontwikkelde geest. Tussen zijn werk door uitte hij zijn gevoeligheid en literaire gaven in het schrijven van gedichten. Enkele van zijn regels mogen tot slot zijn voltooide leven bij de Heer typeren:

Uw komst is als de morgenzon

na een nacht vol regen.

Nog drijven wolken na

en aan de westerhorizon

hangt moe, loodzwaar de

regenmantel van de nacht.

Maar heel de hemel klaart, de

oostenwind stoeit, speelt

en dartelt, streelt

de glimlach van het daglicht zuiver –

van zonneflarden vlagt

nu gans de natte aarde!